Ч. 248. Львів, пятниця, дня 4. (17.) падолиста) 1905. Річник IX.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор.
на місяць . . . 1·70 кор

За границею.

на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Справа автономії і национальне питанє в Росиї.

(+) Росия переживає тепер незвичайно тяжкі хвилї відродин і переміни з самодержавного царства в конституцийну монархію. У внутрі российского царства веде ся ще грізна боротьба двох супротивних струй і змагань, з котрої Росия має видобути ся на новий шлях культурного і політичного розвитку. Посеред сего внутрішнього розладу і розстрою виринають доволї виразно в ріжних частинах держави змаганя до відповідного перестрою царства Поляки змагають до повної автономії Королївства, з окремим соймом у Варшаві, з польским урядовим язиком, польскими школами, польским війском, (российскі війска мали би бути відкликані), а цар мав би коронувати ся польским королем. На сї домаганя, піддержувані громадними походами по улицях Варшави, відповіло российске правительство д. 13. с. м. заведенєм военного стану в усїх десятьох ґуберніях польского Королївства, а се викликало велике пригноблене в цїлім польскім народї і незвичайне зворушенє проти Прус, котрим польска суспільність приписує заведенє военного стану.

Протягом кількох ледви місяців мали ми нагоду бачити ріжні переміни в царских розпорядках. Маніфестом з 19. серпня покликав цар постулятову думу державну, котрій опісля новим маніфестом признав законодатну владу, а крім того розширив знатно первісну виборчу ординацию, надав горожаньскі права і свободи подібні нашим основним законам державним, полишаючи лише загальне право виборче рішеню самої думи державної. Але ще не відбули ся вибори до думи, а вже виринає на перше місце справа автономії і национальне питанє в Росиї, коли там ще веде ся завзята боротьба між крайними живлами з одного боку, котрі раді би поставити Росию на зовсїм новітних основах социяльно-демократичних, а з другого боку з темною чернию, підбурюваною чиновництвом і поліциєю до різнї, пожежі і рабованя, щоби привернути давний лад самодержавний. В тій хвилї, коли Росия находить ся в такій судорожній боротьбі внутрішній, виступила також Фінляндия з цїлим спокоєм і повагою і упімнула ся о привернене ріжними царями заприсяжених прав і свобід і осягнула свою автономію.

Та окрім Фінляндиї є в российскій державі ще одна складова частина, котра на основі добровільного договору в Переяславі в 1654 р. прилучила ся до сего царства на основі запоручених їй прав — се Україна. На всеукраїньскім зїздї в Полтаві дня 12. і 13. липця с. р. поставлено також домаганє автономії України, з окремим соймом в Київі, а домаганє се поновили професори Лучицкий і Котляревский на зїздї земців у вересні в Москві.

Нема отже найменшого сумніву, що скоро лише відбудуть ся вибори до державної думи, скоро збере ся се законодатне тїло з шести сотень послів, виступить на перше місце питанє про автономію поодиноких частин российскої держави і питанє национальне. Неперечно не легкі се до рішеня справи, а найкрасше бачимо в австро-угорскій монархії, що национальне питанє мимо тілько десяток лїт конституцийного устрою не полагоджене як слїд до нинїшних часів.

Австро-угорска монархія не може до нинїшнього дня визволити ся від централїстичного духа, а коли вже не можна було удержати одноцїлости державної, заведено дуалїстичну систему, щоби обезпечити верховладу над славяньскими народами в Австриї Нїмцям, а в Угорщинї Мадярам. Сей централїстичний дух і до нинї не уступив анї з одної анї з другої половини держави і се одна з найважнїйших причин, що монархія не може дійти до внутрішнього спокою і ладу, коли тимчасом сумежна з Австро-Угорщиною Швайцария стає певним доказом і наглядним прикладом, що край о мішаних народностях може спокійно розвивати ся і ті народности не мають найменшої охоти тягнути до тих сусїдних держав, в котрих проживає велика часть їх суплемінників.

В Росиї скоро лише заклюнуло ся национальне питанє і автономічне змаганє, вийшов голос з Петербурга про ненарушимість одноцїлости держави. В тім голосї відозвав ся сей централїстичний дух, котрий до нинї покутує в Австро-Угорщинї, і котрий і в Росиї може довести до непотрібної боротьби.

Вжеж зовсїм не суперечить одноцїлости российскої держави признанє автономії Фінляндиї, а навіть в самодержавній Росиї. Україна після Переяславского договору мала свою автономію. Тим більше в конституцийній Росиї не буде перепоною одноцїлости автономія поодиноких чистин держави, котрі мали свої давні права і свободи, а навпаки, як показує нам приклад Швайцариї, признанє национальної рівноправности причиняє ся лише до скріпленя цїлости, до внутрішнього спокою і ладу, коли тимчасом в Австриї і Угорщинї задля централїстичних змагань не можна дійти до порядку і ладу та спокою і вдоволеня всїх народностий. Заведенє военного стану, яким державні керманичі Росиї думають запобігти лиху в Польщі, не доведе до бажаної мети, а викличе лише більше роздратованє і розлад. Национальне питанє висунуло ся на перше місце в Росиї і скоро лише збере ся державна дума, не дасть ся єго усунути з дневної черги, а треба буде приступити до полагоди в напрямі национальної рівноправности, котра єдино може в российскій державі привернути внутрішнїй лад і спокій.

Провокатори.

(Конець).

А чиж мало би стати інакше, і віколи не мала би розсїяна по Україні шляхта зілляти ся з народом? Чиж задля тих кількасот шляхоцких дворів на Україні мала би шалїти вічна вражда між двома братнїми народами. Не дай Боже сего для України, але і щиро та прихильно не бажаємо сего і для Польщі. Не хочемо пророчити на будуче, а зіставляємо тілько сучасні факти. Але і ті факти говорять такою грімкою бесїдою, що кождий мусить їх учути, хто має уши. Тільки що вшехполяки слухають та не чують.

Польскі дневники принесли відозву ігумена Печерскої Лаври, яка звучить:

»Во імя отця і Сина і св. Духа! Ігумен Київскої Печерскої Лаври оголошує народови, що св. Володимир, хреститель рускої землї, встаючи що ночи з гробу, будить монахів і разом оплакують зганьблену жидами і Поляками вітчину. Стид і ганьба потомкам св. Володимира, що дрожать перед горсткою ледачих Жидів і студентів!

Нехай кождий знає, кому єще дорога Росия, що Жиди і Поляки жадають нашої крови, що они підюджують брата на брата, щоби по наших трупах дійти до знесеня царату. А тодї конець нашої вітчини, розірвуть єї на кусні Поляки, Жиди, Вірмени і инші.

В імени всїх монахів ігумен казав уложити слїдуючі 4 заповіди: 1. Збирати ся в соборах і радити над охороною вітчини від Поляків і Жидів, але своїм судом карати їх аґітаторів. 3. Не вести з Жидами жадних інтересів і нїчо не купувати у них. 4. Кождий, хто одержить або прочитає сю проклямацию, є обовязаний відписати єї 3 рази і одну з них післати до другого міста, а також обовязаний відчитати єї иншим.

Хто не сповнить сего в протягу 6 днів, того діткнуть недуги і нещастя. А хто сповнить те все, що ігумен наказує в своїх чотирох заповідях, сей охоронить ся від недуг і нещасть.

В недїлю будуть відбувати ся збори в св. Лаврі в соборі св. Софії і св. Михаїла; там Росияни будуть лучити ся против Поляків і Жидів. — Амінь».

Ся кровожадна відозва ігумена Печерскої Лаври тілько потверджує глухі вісти, які ходять по Україні, що по Жидах прийде черга на Поляків. Богато польских родин вже виїхало з Київа і инших українських міст та зі своїх дворів по селах. Вправдї они повернуть, як перегуде металиця, однак щож варте таке житє у вічній непевности житя і майна, задля тої „місиї«, яка не устоїть ся анї перед лицем етики, анї загально людских почувань. І ся «місия», сей історичний самообман є проклятєм не тілько для поодиноких польских родин, але для цїлої Польщі подібної до того Сизіфа, що старає ся знов і знов викотити тяжкий український камінь на штучно висипаний копець Унії, і щораз мусить пустити єго серед гори, обтовкши собі колїна і рамена і груди...

Осуджуючи такі провокациї зі сторони обох народностий, ми, що щиро бажаємо і віримо в розвій тих народів, хотяй може нерівночасний і нерівномірний, — не можемо замикати очий на такі промахи з одної і з другої сторони. А таким промахом вважаємо і виступленє п. Вітика на зїздї австрийских социялїстів у Відни, який між иншими сказав там ось що:

»Мій нарід достарчив мучеників российскій революциї. Ми чинні на Україні, руска кров по-

ляла ся також в Харкові, Полтаві і Катеринославлю. Маємо великий вплив там, де товариші звичайно не мають єго, іменно на рільних робітників і мужиків. Перед двома роками ми устроїли великий страйк рільних робітників і мужиків, який як найдоскульнїйше ударив на шляхту. Великі аґрарні страйки вибухнуть знов шляхта побоює ся їх найбільше. Та сим разом ми ужиємо инших средств, яких тут не назву. (*Бурливі оплески*). Се тілько скажу: Зуміємо найти шляхтичів в їх власних домах. (*Гучні оплески*).“

Алюзия надто прозрачна, щоби єї не зрозуміти. А видко, зрозуміли єї ясно згромаджені у Відни социялїсти, бо нагородили ті загадочні слова френетичними оплесками. При зносинах, які наші социялїсти мають з українською социял-демократичною партиєю і революцийною українською партиєю, не можна легковажити собі погрози п. Вітика. Коли счинить ся нещастє, тоді накине ся знов польска праса на »чернь українськон« на „дзїч гайдамацкон“, однак нехай моральних виновників таких подій шукає завчасу посеред себе самої, провокаторів в роді п. Васїлевского зі Słow-a polsk-ого і пр., Beapré у Głos-y narod-y.

Поклик

Руского Товариства педаґоґічного до всїх кругів рускої суспільности.

(Конець).

Ще гірше вийшов видїл і управа обох шкіл з обчисленями що до доходів семінариї в біжучім роцї шкільнім. Вправдї зголосило ся на перший рік понад 40 кандидаток, так що число всїх учениць на трех роках виносить 82, однак ті учениці ще біднїйші як учениці школи. Подібні приватні школи польскі не увільняють майже нїкого від оплати, побирають місячно 16—20 корон від кождої кандидатки і не ляборують недоборами. Они доходять навіть в посїданє власних камениць і можуть удержувати власні сили та гонорувати лїпше учителїв. Товариство педаґоґічне не може навіть мріти о таких нормальних відносинах. Хотяй орґанїзацийний статут семінариї предвиджує виїмкові зниженя і вводить місячну оплату в квоті 20 К, однак був видїл приневолений сего року знизити на внесенє збору учительского більше як в половинї сю оплату до 10 К місячно, а около $^2/_5$ учениць звільнити цїлком від плаченя яких небудь датків. Дійшло до того, що видїл видає місячно на удержанє школи, особливо гонорованє сил учительских відповідно до львівских відносин, чотири рази тілько, як побирає від учениць, а що видїл не має крім надії на надзвичайну одноразову підмогу від сойму (найбільше в висотї 1000—1500 К) нїяких фондів на сю цїль, тому грозить єму місячний недобір в тій одній позициї на квоту 1000 К, с. є за цїлий рік в висотї 10.000 К. Коли додамо ще недобір в школї видїловій, який дійде сего року при нових видатках до 5000 К, то прийдем до висновку, що товариство мусить роздобути за всяку цїну що місяця найменше около 1500 К доходів, або буде приневолене серед року шкільного замкнути обі школи.

Не хочемо розводити ся над наслїдками сеї послїдної страшної альтернативи, не уживаємо тут нових средств як погроза, пересада, пресия на суспільність. Ми констатуємо лиш факт, що товариство видало в жовтни і падолистї майже послїдні засоби гроша, узискані з вписового і оплат в школї, з субвенций соймових і всїх жертв присиланих немногими патриотами. Ми обчислили, кілько нам прийдесь платити місячно і кілько буде виносив місячний недобір. Доси ми не подавали суспільности таких обчислень і звітів, бо семінария не числила тілько кляс та обі школи могли при доходячих силах сяк так розвивати ся. Сей стан оказав ся однак прямо неможливим і спричинив згадані зарядженя видїлу і конечні реформи в обох школах, потягнув однак за собою два а навіть три рази так великі видатки і кошти удержаня і завів нас над пропасть близької фінансової кризи, ба навіть майже над пропасть лїквідациї товариства.

Родимцї! Не лишайте нас в тій страшній ситуациї без помочи і не приневоляйте нас кидати сю велику культурно-просьвітну працю, яка нам має придбати великий гурток сьвідомо вихованого жіноцтва і учительства. Ратуйте нас і наші школи перед загибелию і упадком. Ми знаємо, як уміє, може наша суспільність в крайнім положеню і безвихідній ситуациї ратувати і які зносити жертви. Ми пригадуємо нашій суспільности сецесию академічної молодїжи і ті великі, майже геройскі подвиги всїх кругів нашої суспільности. Наше положенє є мало що лїпше, як було тодї положенє академічної молодїжи. Ми не маємо нїяких виглядів на полїпшенє ситуациї, на вишуканє нових жерел доходу. Ми даєм біднїй молодїжи науку в школї і захист по інститутах, ми виступаємо яко високо гуманїтарне і добродїйне товариство і доходимо з тим всїм до материяльної кризи, до банкроцтва. Маємо три або і чотири рази тілько платити — чим побираємо і можемо побирати.

Кінчимо нашу заяву і наш поклик словами:

Родимцї! ратуйте наші одинокі приватні школи і нашу будучність. Спішіть з жертвами, декляруйте і тепер так як колись підчас сецесиї нашої молодїжи академічної місячні підмоги, вписуйте ся в члени товариства, вирівнуйте всякі залеглости в товаристві, збирайте при кождій нагодї складки на удержанє обох шкіл товариства педаґоґічного, аранжуйте відчити, представленя, вечерницї і инші торжества на сю високу цїль і не давайте нам і нашим школам пропадати. Всякі жертви віддасть Вам сторицею ся молодїж, яка виховує ся в наших школах і інститутах в чисто народнім дусї, в сьвідомости і ідейности. Вписове і вкладка до товариства виносять лиш по 1 К, тому гуртуйте ся тисячками в члени товариства, а видвигнете нас з крайної біди і кризи. — Адреса товариства ул. Сикстуска 47, адреса касиєра: ул. Кохановского 15 Б. — Від видїлу: *І. Чапельский*, голова; *А. Алиськевич*, касиєр.

„Национальна Рада“ Русинів на Буковинї.

Онодї відбули ся в Чернівцях перші збори „Национальної Ради“, яких загальний перебіг, як і ухвалені резолюциї заінтересують весь руский, сьвідомий загал:

На зазив народного комітету явили ся представителї чи не всїх руских громад на Буковинї. Посеред соток селяньских сїраків виднїли добре звісні фізиономії народних робітників-учителїв та прочої сьвітскої а за тим і духовної інтелїґенциї. Зараз після 1. год. отворив збори предсїдатель др. Володимир Филипович, витаючи зібраних для так важної справи і удїлюючи слова до реферованя першої точки дневного порядку: Полїтичне положенє Русинів на Буковинї — віцем. др. Ст. См. Стоцкому. Референт у більш чим півторагодинній промові дав історичний перегляд дотеперішних змагань буковиньских Русинів аж до доби кн. Гогенльоге. Відтак вичерпуючо обговорив утворенє і розпад „Вільнодумного Союза“, при чім для пос. Ончула і тов. була ґрунтом национальна і віроісповідна єдність з боярами, а средством заспокоєнє погонї за грішми й посадами у волоских ех-„вільнодумцїв“. Дальше схарактеризував бесїдник теперішну буковиньску ситуацию, яку зовсїм не вважає безвідрадною. При програнім виборі послїднім не треба забувати, що Русини по той мандат сягнули вперве. Також і те, що рускі посли в соймі є в меншости, не є нїчо страшного, бо маючи вільну руку, можуть сьміло заступати национальні інтереси, находячи від часу до часу союзників навіть серед більшости, яка є штучна і довго не видержить. Впрочім головна річ не в союзниках, а у власній праци. Що нам на союзників дуже не оглядатись, те висказав бесїдник у памятній великоднїй статї „Буковини“ п. з. „На переломі“, яку нагадує слухачам. Тепер наступають часи не гірші а лїпші. Загальне голосованє прийде швидше, чим ще місяць тому мож було надїятись, і воно дасть нам і всїм Русинам в Австриї добути поважнїйше становище. (Грімкі оплески). Не забуваймо й про подїї в Росиї, де цар під напором народної борби мусїв дати права всїм народам, а в тім і нашому українському народови. (Оплески). Се повинно бути для нас відрадною запорукою, що праця, ревна праця над народом овочі видати мусить. Тільки не можемо на нїчо инше надїяти ся, як на те, що добудемо власною працею, власним потом, власним трудом — а як видно по подїях в Росиї — також і власною кровію. Народ наш стає на цїлій лїнії до бою не проти кого небудь, але в першій мірі за свою сьвяту справу. Тож сьміло можем кликнути: Україна ще не вмерла і не вмре! (Грімкі оплески). Тут передав сов. др. Филипович на часок провід зборів о. сов. Мел. Галїпови, який удїлив слова проф Ант. Климови, який зреферував 2. точку нарад, себто справу орґанїзациї буковиньских Русинів. Він обговоривши ґенезу сеї нової орґанїзациї, а зглядно реорґанїзациї буковиньских Русинів, поставив такий єї начерк:

Всї Русини на Буковинї, що годять ся на нашу проґраму, лучать ся в одну велику, полїтичну громаду.

Русини кождої полїтичної громади в краю, що приймають нашу проґраму, вибирають з поміж себе місцевий комітет, який складає ся з тілько членів, кілько дотична громада вибирає виборцїв при виборі посла до ради державної. Вибір відбуває ся кождого року, звичайно осению, в місяцю падолистї.

Всї члени місцевого комітету дїлять ся після своєї спосібности орґанїзацийною працею в громадї, вибираючи з поміж себе голову, скарбника і т. д. Комітет веде спис членів народної орґанїзациї і приймає добровільні датки на народний фонд.

Всї члени місцевих комітетів кождого судового повіту збирають ся що року, звичайно в місяцю грудня, в місцевости, де є повітовий суд, на нараду над полїтичним положенєм Русинів в дотичнім повітї і для вибору повітового комітету з 5 членів.

Члени повітового комітету дїлять поміж себе після своєї спосібности орґанїзацийну працю в цїлім повітї, вибираючи голову, заступника голови, секретаря і скарбника. Повітовий комітет веде спис членів народної орґанїзациї дотичного повіту і збирає гроші на народний фонд.

Всї місцеві комітети творять Национальну Раду Русинів на Буковинї і збирають ся що року, звичайно в місяци сїчни, в Чернівцях на нараду над полїтичним положенєм Русинів в краю і для вибору 15 Русинів, замешкалих в Чернівцях або в найблизшій околици, до краєвого комітету, в якого склад входять ще всї голови, зглядно заступники голов всїх повітових комітетів і з дорадчим голосом посли до краєвого сойму і до ради державної та заступники нашої преси.

(Конець буде).

— ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При змінї місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новинки.

— **Календар**. В пятницю: руско-кат.: Йоанникія; римо-кат.: Сальомеї діви. — В суботу: руско-кат.: Галактіона муч.; римо-кат.: Оттона.

— **Відчит у Львові**. Руске Товариство педаґоґічне устроює на дохід приватних дївочих шкіл удержуваних Товариством ряд популярно-наукових відчитів, які відбувати ся будуть в салї VI кл. академічної ґімназиї («Народний Дім» III. поверх). Першим буде відчит п. д-ра В. Коцовского на тему «Кілька слів про чисту науку», котрий відбуде ся дня 18. с. м. о год. 6. вечером.

— **В Струтинї вижнім** коло Долини відбули ся дня 29. м. м. перші загальні збори пожарного „Сокола“ в читальняній салї. До звеличаня сего сьвяточного дня для струтиньских громадян причинили ся Січовичи з Долини, котрих прибуло кількадесять під проводом свого кошового п. Грабовеньского. Збори отворив місцевий парох о. Щуровский, зборам проводив п. Грабовеньский, бо пропонований на голову зборів начальник громади випросив ся від сеї почести. П. Грабовеньский обнявши провід, пояснив статути пожарного „Сокола“ і загрів в довгій промові присутних до вписуваня в члени новозаснованого-

го товариства, якого цїлию є не лише нести помощ при елементарних нещастях, але ширити просьвіту та єднати наш народ в одну велику громаду при працї около добра Вітчини. Зібрані нагородили промову тов. кошового рісними оплесками і по вписї приступили до вибору старшини. Головою „Сокола“ вибрано д. Михайла Марчука, начальником стягу д. Вас. Янкова, а містоначальником д. Мих. Рудого. Прочими членами старшини вийшли також поважні господарі, які дають запоруку щирої працї около розвитку товариства. По зборах п. Грабовеньский викладав про фоноґрафи і ґрамофони, та запродукував привезений з собою фоноґраф. З видимим вдоволенєм прислухували ся зібрані тій нечуваній музицї і по скінченім викладї відспівали п. Грабовеньскому та дорогим гостям Січовикам „многі лїта“. Відрадна се проява, що Січовики і Соколи в мирі і любови зійшли ся разом, а зазначуємо се тому, що в станиславівскім повітї делеґат „Сокола“ ідучи де в околицю на курс або збори, мусить оминати села, де є „Січи“ аби не бути битим.

— **Жертви на будову каменицї для Бурси св. Володимира В. в Самборі** позволило ц. к. староство в Самборі, до ч. 26731, збирати до 1. марця 1906. Просимо проте умильно ВПр. оо. парохів і ч. начальників громад занятись ревно сею справою, позаяк Видїл бурси приневолений вже з весною зачати будову. — Від видїлу бурси св. Володимира В.: свящ. *М. Ортиньский* предсїдатель, *Т. Біленький* скарбник.

— **Телеґрами з желанями.** Позавчера о годинї 11. перед полуднем відбуло ся в Кракові вінчанє гр. Стан. Баденього, сина краєвого маршалка, з ґр. Ядвигою Зиберґ-Плятерівною. З нагоди того торжества вислали соймові посли з заступником краєвого маршалка Впреосв. Митрополитом Шептицким до маршалка краєвого таку телеґраму: „Ексцеленция Маршалок ґраф Баденї. Краків. Зібрані на нинїшнім засїданю соймові посли, беручи сердечну участь в Твоїм родиннім торжестві, пересилають Тобі, достойний Маршалку, горячі желаня щастя для новоженцїв. *Андрей Митрополит*“ і 92 підписів послів. — Також краєвий видїл вислав телеґраму подібного змісту.

— **Збори канцелярийних помічників** в державних урядах в Галичинї відбули ся в недїлю у Львові. Референт п. Бунда представив незавидну долю тих т. зв. канцелярийних помічників і поставив резолюциї, які збори приняли однодушно. В резолюциях жадає ся: означеня законом становища і плати, зміни титулу „канцелярийний помічник“ на „акцесїст“ згл. „аспірант“, плати найменше 1.200 К і 4-лїтий по 200 К, плати за час військових вправ і недуги, заведеня дисциплїнарного поступованя та іменованя урядниками XI ранґи по 12 лїтах служби. Крім того ухвалено вислати відпоручників на загальний зїзд канцелярийних помічників, котрий відбуде ся в грудни у Відни.

— **В Читальнї „Просьвіти“** на личаківскім передмістю (ул. Личаківска ч. 87. I. пов.) відбуде ся в суботу 18. с. м. відчит п. М Ганкевича про „сучасне положенє в Росиї“. — Початок 8 год. вечером. По відчитї танцї. Вступ 30 с.

— **З почти** доносять нам: Друковані картки приватного накладу, які відповідають що до величини і форми переписним листкам урядового накладу, а містять заголовок «Переписний листок» або «Карта кореспондецийна», уважано доси, єсли були оплачені після тарифи для друків, за недостаточно оплачені переписні листки і обтяжувано їх портом в подвійній висотї недостаточної квоти. Після розпорядженя ц. к. мінїстерства торговлї з дня 24. жовтня 1905 ч. 55.294 мають такі картки, — о скілько відповідають в цїлости услівям, під якими можна пересилати почтою друки за зниженою оплатою, — уважатись за друки, а заголовок «Переписний листок» або «Карта кореспонденцийна» мають уряди почтові перечеркати. Наколиб така картка навіть після зниженої тарифи для друків не була належито оплачена, тодї уважатись єї буде від тепер за недостаточно оплачений д р у к, а не за недостаточно оплачений переписний листок.

— **Із станиславівскої епархії.** Консистория предложила намісництву назначити дотацию для прив. сотрудників: в Синькові, в Белелуї, в Косові коло Чорткова, в Королївцї (до кінця житя теперішного приходника), в Садках, в Жабюльцї і в Чернїєві. — Правительство признало дотацию для приватних сотрудників: в Залїщиках, Заріцї, Кошилївцях, Гарасимові, Підвербцях і Кутах старих. — Місию викладати релїґію в школах народних дістали: Володимир Стефанович в Кутах, Андрей Стрільчик в Городенцї, Іван Плавюк в Толмачи, Мариян Рогошевский в Хоросткові, Михайло Бурчицкий в школї жіночій ім. Гофманової в Станиславові і монах Йосиф Пеленьский в 1-кл. шк. народній в Михайлївцї. — Титул стола одержали укінчені богослови: 1) Константин Балицкий, 2) Володимир Галайчук, 3) Марко Дорош, 4) Іван Плавюк, 5) Мариян Рогошевский, 6) Володимир Сїнґалевич, 7) Антін Сірецкий, 8) Евстах Тесля, 9) Николай Томич, 10) Мртїй Черник, 11) Станислав Шпитковский, 12) Теодор Рак і 13) Іван Придаткевич. — Рукоположенє одержали: Теодор Рак, Мариян Рогошевский, Николай Филипів, Михайло Романовский, Филип Лабеньский, Павло Хома, Володимир Сїнґалевич, Николай Томич, Іван Плавюк, Іван Станецкий, Іван Придаткевич і Іван Фиголь. — До дух семінариї у Львові поняті на перший рік: 1) Омелян Бартош, 2) Іван Вальницкий, 3) Василь Чекановский, 4) Іларион Лушпиньский, 5) Стефан Чеховский, 6) Стефан Яськевич, 7) Антін Кучма. 8) Николай Любович, 9) Василь Яремак, 10) Михайло Фиголь, 11) Іван Косович, 12) Яков Тарнавский, 13) Петро Нїмчук, 14) Богдан Дрогомирецкий, 15) Николай Луцкий і 16) Теодор Винничук. — До римскої колеґії принятий Стефан Оробець.

— **Пересторога перед їздою до Одеси.** Комісарият полїциї в Підволочислах одержав дня 10. с. м. таку телеґраму від ц і к. ґенерального консуля в Одесї: „Прошу аж до дальшого повідомленя остерігати перед подорожию до Одеси. В дорозї грозить небезпечність“. — Львівска дирекция полїциї видала відповідні зарядженя, аби остерігати особи, зголошуючі ся по пашпорти о грозячій небезпечности.

Всячина.

— **Найбільший дзвін.** Найбільший дзвін на цїлім сьвітї находить ся в Росиї в містї Москві коло церкви в Кремлю, то є и старій палзтї російских царів. Дзвін той вилитий за дуже давних часів. Підчас великої пожежи 1751. упав сей дзвін з вежі і лежав аж до року 1753. Тодї казала єго російска цариця Анна переляти, додавши до него єще много срібла, золота і всяких металїв. Но скоро єго на ново переляли і витягли на вежу, показало ся, що голос єго був за надто оглушаючий. По трох роках великий той тягар урвав ся, а коли упав, відлупав ся кусник криси і вже від того часу нїхто не гадав єго переливати а стоїть він на памятку на підмурованю Вага єго обчислена на 4.935 сотнарів; великість від верху до криси виносить майже 7 метрів, а криса довкола обнимає майже 23 метри. Москалї називають сей дзвін: цар-колокол по нашому цар-дзвін.

— **Фальшівчики 5-коронівок.** Полїцийний інспектор др. Міронович в Чернівцях завважив в пятницю 10. с. м. на Рускій улици двох волоцюг, які своїм зовнїшним виглядом і поведенєм викликали підозрінє, стараючи ся прим. пильно зникнути з очий інспектора. На ринку зарядив др. Мір. арештованє сих двох індивідуів, у яких найдено при ревізиї кілька фальшивих, досить примітивно зроблених і хиба на темноту наших селян обчислених монет. Зловлені злочинцї зізнали після довшого переслуханя, що їх „фабрика“ находить ся в однїй пивници в Жучцї і що они досї випустили в сьвіт всего 14 фальсифікатів. Один з них називає ся Войцїховский і є друкарем з Варшави, а другий Рутковский і є машинїстом із Збаража.

— **Що у Львові їдять?** В звітї міского фізикату про санїтарні відносини у Львові містять ся цїкаві донесеня міского хеміка. Молоко продаване на торзї — як каже хемік — буває все щедро підливане водою, а в лїтї заправлюване содовим вугляном. Молоко, т. зв. незбиране, походить з подою попередного дня, рано збирає ся єго і мішає з ранїшним незбираним, через що воно має за мало товщу. В „незбиранім“ молоцї находжено також муку. Сметанку і сметану нерідко підмішують мукою, крохмалем і ин. а сметану мішають з квасним молоком і маслянкою. Масло, головно в зимі, заморожують з маслянкою. Яко масло продають жиди марґарину, перемиту молоком і водою. Кількох жидівских купцїв продає марґарину яко масло при помочи перекупок, перебраних за селянки.

Житну муку підмішують ячмінною, тому хлїб з такої муки буває гіркавий В хлїбі, т. зв. жидівскім, можна все найти кусники старого хлїба і булок, які мішають до тїста. Не рідко лучають ся в хлїбі кусники вугля, шнурки, нитки, шматки, солома, шваби та инші насїкомцї. При виробі медівників в жидівских пекарнях не уживають пчільного меду, але бараболяного сиропу і меляси. Правдивої оливи можна дістати у Львові ледви в кількох християньских торговлях. Впрочім продають яко оливу олїй котоновий і логовий, бо він вільний від акцизи яко уживаний до технїчних цїлий. Содова вода ще уйде, але т. зв. „крахери“ і „лїмонядки“ не є овочевими соками, але крашеним цукровим соком Чай, продаваний по малих склепиках, є з правила мішаний з переварюваним чаєм. В минувшім роцї сконфісковано в міскій різницї близько 28 тисяч кільоґрамів смердячого мяса, а мимо контролї лучала ся також конфіската зіпсутого мяса на торзї і в ятках. Кілько то ще инших фальшивих і нечистих „марцепанів“ пожерають денно Львовяни? але міский фізикат про се не згадує.

— **Заставлені брилянтові портрети шаха.** Перский скарбничій Абдул Керім, проживаючий у Відни, вніс против перского ювелїра Махмеда Алї Баґаїра, проживаючого також у Відни, слїдуюче донесенє до полїциї: Абдул Керім мав в сїчни сего року вибрати ся в далеку подорож. Він мав в своїм помешканю кілька портретів шаха, оправлених в брилянти вартости около 40.000 К. Тих дорогоцїнностий не хотїв він лишити дома. Він дав їх длятого ювілєрови Махмед Алї Баґаїр, щоби він їх сховав і був переконаний, що найлїпше забезпечив ся. Коли Абдул Керім вернув перед кількома недїлями назад, пішов зараз до ювілєра відобрати свої дорогоцїнности. Ювілєр став чогось вимовляти ся і остаточно успокоїв Абдул Керіма, пізнїйше таки викликав підозрінє у него. Одного дня одержав Абдул Керім заставні карти на свої брилянтові портрети шаха. З тих карток показує ся, що портрети були заставлені за 12.000 К. Коли скарбничий хотїв ювілєра потягнути до одвічальности, єму сказали, що ювілєра вже нема, він виїхав. Баґаіра арештовано на телеґрафічне завізванє у Фльоренциї.

Телеґрами

з дня 16. падолиста 1905.

Маґдебурґ. Magd. Ztg. доносить, що якийсь чорносотинець застрілив в Кельцях (польс. Кор.) польского епископа. Потвердженя сеї вісти нема.

Варшава. Доконано ту великих ревізий і арештовано много осіб, котрі брали участь в послїдних розрухах. Між иншими арештовано ґр. Володислава Тишкевича, редактора Лїбіцкого, інж. Остахевича і засуджено їх в адмінїстрацийній дорозї на засланє. Лїбіцкого вислано до Арханґельска.

Вчера застрілено в Варшаві социялїстку д-ра Естеру Ґольде.

Париж. Мінїстер маринарки скликав до Парижа префектів тих міст, де є воєнні порти, аби нарадити ся в справі страйку робітників арсеналів. Мінїстерство поручило префектам вичеркнути страйкарів з робочої листи.

Владивосток. Резервісти, котрих задержано довше у війску, збунтували ся і підпалили місто. Шкоди величезні.

Галицкий сойм.

(Докінченє вчерашного ранїшного засїданя).

Полагоджено цїлий ряд дрібних справ, а іменно: візванє правительства на продовженє рефакциї від транспорту спіритусу до альпейских країв; дослїди в справі краєвих лїчничих жерел і украєвленє дороги з Риманова до Крілива; переказано видїлови краєвому справу дезінфекциї уживаної одежи; так само справу постепенного заосмотреня цїлого краю в здорову воду; розширеня краєвого шпиталя в Стрию і побудованя венеричного павільону; призволено Гусятинови затягнути 30.000 К позички на розширенє шпиталя; призволено Стриєви стягати полїцийні оплати від забав і концертів на фонд убогих і вкінци поручено краєвому видїлови старати ся у правительства о підмоги для лїпшого вивіновання гірничих досьвідних стаций і гірничого відділу при львівскій полїтехнїцї. При тій послїдній справі вивязала ся довша дискусия, в якій забирали слово пп. Стапіньский, Малаховский, Яль і Тшецеский, після чого ухвалено внесеня комісиї і замкнено засїданє о год. $^1/_2$3.

(Вечірне засїданє).

Також на вечернім засїданю полагоджено богато справ майже без дискусиї. Першою справою була зміна статуту краєвого банку що до приспішеня будови публичних будівель. Пос. О л е с н и ц к и й жадав, щоби поміч краєвого банку розтягнено і на будову церков. Пос. В е р е щ и н ь с к и й пояснював, чому краєвий видїл не може згодити ся на се, а по промові справоздавця кс. Пастора, принято внесеня комісиї без зміни. Ухвалено роздїл громад Тиновець-Хоржів; надано громадї м. Львова право побору оплат від спадщин на фонд убогих; візвано правительство до збільшеня числа посад радників двора при найвисшім трибуналї у Відни; полагоджено справу міскої каналїзациї в Тернополи; візвано правительство до вставленя квоти в буджетї на дотацию дослїдної, рільничої стациї в Кракові; порішено розслїдити справу поміщеня станиславівскої табулї, мимо запевнень внескодавця пос. Гурика, що се поміщенє є так ноторично звісним фактом, що єго

нема що і розслїджувати дальше; візвано правительство до переведеня адаптаций в Криницї і приступлено відтак до справозданя комісиї рільного господарства про розширенє обсягу дїланя мелїорацийного бюра на проєктованє і виконуванє каналїзациї і водопроводів.

Внескодавець кс, Шпондер підніс, що по селах панують скандалїчні відносини що до заосмотреня здоровою водою, тому є оправдане розширенє дїяльности мелїорацийного бюра в сїм напрямі. Другою справою більшої ваги були бюра посередництва працї, що до яких кс. Весолїньский жадав, щоби дали опіку і нічлїги для „обіжисасів“ та нормувати попит і подаж працї, щоби дальше поборювати дїяльність приватних бюр посередництва працї та не видавати нових концесий. По промові пос. Лазарского, який жадав як найдальше сягаючої опіки над еміґрантами з причини шикан, яких дізнають австрийскі піддані в Нїмеччинї, пос. Гурик заявив, що ті всї виводи роблять вражінє, начеб пани хотїли вже цїлком загородити дорогу тим людям, що хочуть іти на зарібки у Нїмеччину. По промовах кс. Стояловского, Домбского і справоздавця п. З. Тарновского палата приняла справозданє до відомости. О півночи замкнув маршалок засїданє.

(Нинїшнє засїданє).

По відчитаню петиций, внесень та інтерпеляций, з дневного порядку пос. Олесницкий мотивував своє внесенє, щоби візвати правительство до сьвяткованя руских сьвят в зелїзничих варстатах східної Галичини. Відіслано до зелїзничої комісиї. Дальше пішли знов дрібні справи, як призволенє побору громадских оплат від алькоголю громадї Щавницї, принятє до відомости справозданя з лїсничої школи у Львові, яке критикував пос. Стапіньский, а боронили пп. Сколишевский і Пілят.

Над справою примусового критя хат дахівками і утвореня в тій цїли $1^1/_2$-мілїонового фонду на удїлюванє безпроцентових, 10-лїтних позичок розвела ся довга дискусия, в якій після справоздавця пос. Мойси, промовляв пос. Король, який заявив, що пропоновані комісиєю середники не доведуть до цїли.

Критє отнетревалим материялом не забезпечить цїлковито від пожарів, з примус в тім напрямі є прямо не можливий в краю, де більшість домів навіть помісточках не має єще коминів. Пос. Стапіньский вказував на инші причини огнів, як линяньство, перетяженє працею, брак надзору над дїтьми, темнота народа — які треба би усунути, щоби устеречи населенє від пожарів. Найлїпшим зарадчим способом був би асекурацийний примус. Тут бесїдник піддав острій критицї краківске асекурацийне товариство. Год. 1. — бесїдник говорить дальше.

Colosseum
в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. падолиста 1905.

Нова сензацийна проґрама.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В недїлї і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год вечером, Що пятницї **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9 З купленим білєтом на фотелї, льожі і I-рядні крісла можна їхати даром на представленє омнїбусами Кольосею, які ждуть коло Віденьскої Каварнї.

Лев Лопатиньский.

Хмари-чари

ЖАРТИ й НЕЖАРТИ

ЗЛОЖЕНІ і ПЕРЕЛОЖЕНІ АВТОРОМ

для розривки і розваги читачів. Ся збірка становить другий том поезий і шуток, про які можна те саме сказати, що про „Перли“.

Набути можна в Ставропигійскій книгарни.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опроцентованя на **4** прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ощадженя коштів посилки можна присилати гроші чеками Щадницї почтової; вкладати може кождий, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кождого часу, навіть без виповідженя (за ескомтом).

ПОЗИЧКИ удїляє »Днїстер« своїм членам на **6** прц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 лїт; при 30 ратах $^1/_2$-річних виносить рата амортизацийна (на капітал і відсотки) **5%**; до позичок вимагає ся першої гіпотеки або доброї поруки.

На парцеляцию і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до »Днїстра«.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в »Днїстрі«.

Чистий зиск роздїляє ся межи членів яко дивіденди від удїлів і на добродїйні цїли. — Дотепер удїлив »Днїстер« на церкви, бурси, школи і т. д. **31.738 К.**

Стан фондів Товар. кредитов. „Днїстер“ 31/12 1904

Вкладки:	1,783.673 К.
Удїли членів:	133.117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26 576 К.
Позички удїлені:	1,616.402 К.
Цїнні папери:	123.627 К.
Льокациї:	169 456 К.
На рах. біжучім:	81.968 К.

За певну і добру льокацію

поручаємо:

- $4^1/_2$% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4% і $4^1/_2$% листи Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облїґациї пропінацийні

і всїлякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнїйшім курсї деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал акц.

БАНКУ Гіпотечного

До

Америки і Канади

перевозить найдешевше і найвигідно

ЛІНІЯ КУНАРДА

заступництво для Галичини

ЙОСИФ АЙЛЄ

у Львові, улиця Браєрівска ч. 6.

Розклад зелїзничих поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6·00	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Хирова	6·15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6·10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмезе	6·30	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Гусятина
7·20	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	6·55	до Яворова
7·29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7·30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7·50	з Рави рускої, Сокаля	**8·25**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги,
8·05	з Станиславова, Жидачева	8·35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенцїма
8·15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9·00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча,
8·18	з Яворова	9·20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	10·55	до Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Делятина, Заліщик
10·05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11·10	до Белзця, Сокаля, Любачева
10·35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	**2·00**	**посп.** до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11·45	з Ярослава, Стрия, Борислава	**2·40**	**посп.** Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11·55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	**2·50**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги
1·30	**посп.** з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Н. Санча	2·55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1·40	**посп.** з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кін-	4·10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
1·50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	4·20	до Самбора, Хирова, Сянока
2·30	**посп.** з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	5·50	до Коломиї, Жидачева,
3·45	з Стрия,	5·58	до Яворова
4·32	з Яворова	6·25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5·00	з Сокаля, Белзця, Любачева	6·35	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги,
5·25	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Осьвенцїма	7·30	до Рави рускої
5·45	з Іцкан, Жидачева, Калуша, Новоселиці	9·00	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів
8·40	**посп.** з Кракова, Відня, Берлина, Праги, Івонича	10·05	до Перемишля Хирова, Івонича
9·10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10·40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9·50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10·55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9·20	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	11·00	до Кракова Відня, Вроцлава, Варшави
10·20	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Івана пустого, Гусятина	11·05	до Підволочиск Івана п., Скали, Гусятина, Потутор
10·50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11·10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12·20	**посп.** з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	**12·45**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги
2·31	**посп.** з Кракова, Берлїна, Варшави, Відня, Праги	**2·51**	**посп.** до Іцкан, Калуша
		4·15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берлїна, Праги,
	на дворець „Підзамче“		**з двірця „Підзамче“**
7·00	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	6·43	до Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
2·15	**посп.** з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів,	11·15	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Потутор
5·15	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Івана пустого, Скали, Гусятина, Грималова	**2·13**	**посп.** Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
10·02	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець Чорткова, Заліщик, Івана п., Скали, Гусятина	9·23	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут. а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5·59 рано обведено рамками. — Звичайні білєти їзди як і всякі инші білєти, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. зелїзниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Видає і відповідає за редакцию: Лев Лопатиньский.

З друкарнї В. А. Шийковского.